

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Aksjonen rovviltets røst
Postboks 1410 - TEXAS
2405 ELVERUM

Deres ref

Vår ref

Dato

15/3073-

11.01.2016

Avgjørelse av klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 7 i 2016

Klima- og miljødepartementet viser til klage 1. desember 2015 fra Rovviltets Røst over Miljødirektoratets vedtak 12. november 2015 om kvote for jakt på gaupe i region 7 i 2016.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak 12. november 2015 om kvotejakt på gaupe i region 7 i 2016. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd og at en kvote på 6 dyr, med en hunddyrkvote på 3 som vedtatt av Miljødirektoratet vil sikre en fortsatt vekst i bestanden i regionen. Vedtaket er i samsvar med naturmangfoldloven § 16 og målet om at gaupebestanden skal forvaltes så nær bestandsmålet som mulig. Vi viser også til at direktoratet i sitt vedtak har fulgt anbefalingen fra rovviltnemnda i region 7. Klagen tas dermed ikke til følge.

Bakgrunn

Miljødirektoratet vedtok 12. november 2015 kvote for gaupejakt i region 7 for 2016. Vedtaket ble påklaget 1. desember 2015 av Rovviltets Røst. Miljødirektoratet opprettholdt 11. desember 2015 sitt tidligere vedtak og saken ble oversendt departementet 14. desember 2015.

Klageres anførsler

Klager viser til at det etter naturmangfoldloven § 5 er et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Klager er av den oppfatning at region 7 som i dag ligger under målet, skal fravike fra all jakt inntil bestanden er kommet seg opp på målet regionen har satt. For tredje året på rad ligger gaupebestanden under det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe fastsatt av Stortinget i 2004. Med totalt 60,5 påviste familiegrupper før jakt i 2015 ligger man nå cirka 7 % under det vedtatte målet om hvor stor bestanden av gaupe skal være på landsbasis. Den nasjonale rødlista ble lansert tidligere i november, og det

er med sterk bekymring man ser at gaupe ble kategorisert ned til "sterkt truet" i Norge.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet viser i brev av ... blant annet til at "gaupe som art er i dag fåtallig, og det kreves forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av gaupe og de andre store rovviltartene. Hensynet til levedyktige næringsvirksomheter i landbruket, samt hensynet til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt, medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske områder. Det er likevel et generelt vilkår at tillatelse til felling bare kan gis dersom felling ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse."

Videre viser direktoratet til at "føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Direktoratet vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken. Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28(29) februar. I NINA rapport 1179 går det fram at det er registrert henholdsvis 59, 53,5 og 60,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2013, 2014 og 2015. Direktoratet konstaterer at gaupebestanden for tredje året på rad er 6 under det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003- 2004). Bestandsovervåkingen av gaupe i Nordland viser store årlige svingninger, og bestanden har siden 2000 ligget under det nasjonale fastsatte bestandsmålet på 10 årlige ynglinger bortsett fra 2009 og 2013. Sist vinter ble det registrert fem familiegrupper og en delt familiegruppe med Sverige. Den store årlige variasjonen i bestandsstørrelse kan skyldes flere forhold, ett er variasjoner i antall voksne hunngauper som får unger mellom år, et annet er bestandsstørrelser og innvandring av gauper fra naboregioner og Sverige. Rapport nr. -2015 om bestandsovervåking av gaupe i Skandinavia utgitt av Rovdata og Viltskadesenteret i Sverige, viser en bestandsnedgangen i begge land i årene 2012-2014, mens det i 2015 er registrert en bestandsoppgang. I det nordlige forvaltningsområdet for gaupe i Sverige, som blant annet grenser til Nordland, har antall familiegrupper økt det siste året. Rovviltnemnda i region 7 har tidligere påpekt at den ikke er fornøyd med registreringen av gaupe, da den i stor grad er basert på frivillighet. Nemnda registrerer at forholdet mellom godkjente familiegrupper og omsøkte og erstattede tap ikke samsvarer. Med bakgrunn i dette påpeker derfor Rovviltnemnda behovet for en ordning med et statlig ansvar (SNO) slik som ved bestandsregistrering av jerv. På norsk side antas det at antall verifiserte familiegrupper ligger nær det faktiske antall familiegrupper i populasjonen, og at antall familiegrupper kan benyttes for å beregne populasjonsstørrelse på en tilfredsstillende måte. Denne antagelsen understøttes av data over flere år på oppdagbarheten hos radiomerkede hunngauper med unger. Allikevel vil enkelte familiegrupper ikke bli registrert på grunn av dårlige sporforhold eller at det ikke meldes inn observasjoner av familiegrupper. Miljødirektoratet viser til at det meste av registreringsarbeidet er gjort av lokale folk på frivillig basis, både tilfeldig observasjoner og gjennom registreringslinjer i regi av Norges jeger og fiskerforbund. Samtidig har SNO, gjennom instruks for overvåking av gaupe, mulighet til å drive aktivt søk i områder det mistenkes å være familiegrupper."

Når det gjelder avgang av gaupe i 2015 og skadepotensialet på husdyr, viser direktoratet til at "det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt

for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Så langt i 2015 er det skutt 4 gauper i fylket under kvotejakt. I tillegg er det registrert annen avgang på én gaupe. Gaupe er sammen med jerv den arten som forårsaker størst tap av sau og rein i Nordland. Erstatningsoppgjørene for sau drept av fredet rovvilt viser at tapene til gaupe har gått noe ned de siste årene. Det er imidlertid fortsatt betydelige tap av både sau og rein til gaupe i flere områder i fylket, og de dokumenterte tapene til gaupe har økt sist beitesesong for sau. I perioden 2012 til 2014 er det årlig erstattet mellom ca 750 og 1250 sau og lam drept av gaupe. Foreløpige tall for 2015 viser at påvist tap til gaupe har gått opp sammenlignet med 2014. For rein har omsøkte tap til gaupe gått noe ned siste reindriftsår i forhold til forrige reindriftsår. Totalt de siste fem reindriftsårene er det erstattet mellom 1150 og 1400 rein drept av gaupe. Tapet til sau og rein er spredt over store deler av fylket, men med et tyngdepunkt fra Saltdal og sørover som følge av størst bestand av gaupe og mange viktige beiteområder for sau og rein i området."

I sin konklusjon viser direktoratet til at "ved fastsettelsen av kvote for jakt på gaupe i region 7 og området i Nord-Trøndelag har direktoratet gjort en vurdering av kvoten og hunndyrkvoten sett i forhold til bestandssituasjonen, samt til prognosen for gaupebestanden i regionen og i landet som helhet (NINA rapport 1179). For å oppnå en fortsatt vekst i bestanden i regionen og i landet som helhet jf. det nasjonale bestandsmålet for gaupe, er det viktig å begrense uttaket av voksne hunndyr." Direktoratet fastsatte etter dette kvotefri jakt i Lofoten og Vesterålen og en kvote på 6 dyr med en hunndyrkvote på 3 for resten av Nordland og samarbeidsområdet i region 6. For området nord for Rombaken inngår kvotevedtak for region 8. Miljødirektoratet viste til at de har fulgt anbefalingen fra rovviltnemnda i region 7.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter viltloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) §§ 16 og 77, og rovviltforskriften (rov.) §§ 4, 7 og 13. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, i sin vurdering prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 er ikke relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. nml. § 16 tredje ledd. Videre følger det av nml. § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Ved behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget nasjonalt bestandsmål for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det frem av rovviltforliket at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rov. § 4.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet, jf. rov. § 13 første ledd. Det er etter forskriften to kumulative vilkår som må være oppfylt for slik jakt; at jakten ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Gaupa er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt), NINA rapport 1179, der det går fram at det er registrert henholdsvis 59, 53,5 og 60,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2013, 2014 og 2015. Miljødirektoratet viser til at gaupebestanden for tredje året på rad er under det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003- 2004). Bestandsovervåkingen av gaupe i Nordland viser store årlige svingninger, og bestanden har siden 2000 ligget under det nasjonale fastsatte bestandsmålet på 10 årlige ynglinger bortsett fra 2009 og 2013. Sist vinter ble det registrert fem familiegrupper og en delt familiegruppe med Sverige.

Departementet anser at kunnskapsgrunnet i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

Nml. § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rov. § 3 og § 4 og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7. Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Departementet viser til at Miljødirektoratet i sitt vedtak 12. november 2015 har gjort en grundig vurdering av bestandsutviklingen av gaupe i region 7, og som viser at det kan tillates uttak av gaupe i regionen slik Miljødirektoratet har vedtatt. Departementet slutter seg til direktoratets vurdering. Departementet har videre lagt vekt på de forhold som nevnes i nml. § 16 fjerde ledd og anser at en effektivering av kvoten i liten grad vil påvirke artens funksjon i økosystemet og naturmangfoldet for øvrig. Departementet har vurdert den samlede belastningen gaupebestanden utsettes eller vil bli utsatt for, samt artens funksjon i økosystemet og virkning av uttak på naturmangfoldet for øvrig, og har ikke tillagt prinsippet om samlet belastning stor vekt i denne saken.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Departementet legger til grunn at vilkåret i nml. § 16 tredje ledd er oppfylt. Likeledes anser departementet at vilkåret om at jakten ikke må være skadelig for bestandens overlevelse, jf. rov. § 13 første ledd, som oppfylt.

Som Miljødirektoratet viser til i sitt vedtak, er det fortsatt betydelige tap av både sau og rein til gaupe i flere områder i fylket, og de dokumenterte tapene til gaupe har økt sist beitesesong

for sau. I perioden 2012 til 2014 er det årlig erstattet mellom ca 750 og 1250 sau og lam drept av gaupe. Tallene for 2015 viser at påvist tap til gaupe har gått opp sammenlignet med 2014. For rein har omsøkte tap til gaupe gått noe ned siste reindriftsår i forhold til forrige reindriftsår. Totalt de siste fem reindriftsårene er det erstattet mellom 1150 og 1400 rein drept av gaupe. Tapet til sau og rein er spredt over store deler av fylket, men med et tyngdepunkt fra Saltdal og sørover som følge av størst bestand av gaupe og mange viktige beiteområder for sau og rein i området. Departementet mener det er sannsynlig at en skadesituasjon kan oppstå i region 7 også i 2015.

Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr. Departementet anser vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, som oppfylt i denne saken.

Departementet legger til grunn at den vedtatte geografiske avgrensningen har ivarett de hensyn som er nedfelt i nml. § 12.

Andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser er vektlagt i vedtaket, jf. nml. § 14.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak 12. november 2015 om kvotejakt på gaupe i region 7 i 2016. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd og at en kvote på 6 dyr, med en hunddyrkvote på 3 som vedtatt av Miljødirektoratet vil sikre en fortsatt vekst i bestanden i regionen. Vedtaket er i samsvar med naturmangfoldloven § 16 og målet om at gaupebestanden skal forvaltes så nær bestandsmålet som mulig. Vi viser også til at direktoratet i sitt vedtak har fulgt anbefalingen fra rovviltnemnda i region 7. Klagen tas dermed ikke til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ